

A Legfelsőbb Bíróság hatályában fenntartotta a Kvassay-hídi perben egy meghurcolt tüntetőnek félmillió kártérítést megállapító jogerős ítéletet.

2007. november 27.

NJA hír Budapest, 2007. november 27.

A Legfelsőbb Bíróság 2007. szeptember 19-én hozott és nemrég kézbesített Pfv. IV. 20.549/2007. számú felülvizsgálati ítéletében (az ítélet letölthető itt: Pfv. IV. 20.549/2007. számú ítélet) a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.910/2006/5. számú, felperesi keresetnek helyt adó, jogerős ítéletét hatályában fenntartotta, ennek megfelelően a Budapesti Rendőr-főkapitányság (BRFK) közel másfél napos fogva tartásért 500 ezer forint nem vagyoni kártérítés és kamatai összeget kellett megfizessen a 9 társával együtt meghurcolt és a Nemzeti Jogvédő Alapítvány kuratóriumi ügyvezetője, dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd által képviselt Fekete László felperes javára. Miután a jogerős ítélet szerinti kártérítést az akkor még Gergényi Péter vezette BRFK nem fizette meg önként, így azt azonnali beszedési megbízás (incasso) útján a károsult már behajtotta.

A csepeli Kvassay-hídnál 2003. október 2-án reggel néhány békés magyar állampolgár találkozott, hogy együtt sétáljanak a Medgyessy-kormány által halálra ítélt csepeli kórházhoz. Ez a polgárok milliói által tanúsítottakéhoz hasonló jellegű, jogszabályt nem sértő cselekmény első perctől kezdve a rendőrség felfokozott érdeklődését váltotta ki, hídfoglalási kísérletet vélelmeztek. Folyamatos rendőri zaklatást követően a csepeli gyorsforgalmi úton a járdán egymástól leszakadva haladó 10 személyt – együkönél vállra vetve kivágott közepű, rudas magyar zászló volt - előállították, őrizetbe vettek és gyorsított eljárással a Csepeli Bíróság elé állították 2003. október 3-án, köztük Kőszegi M. Lászlót, a Hungária TV helyszínén újságírói tevékenységet végző és magát újságíróként igazolni képes tudósítóját is. A bíróság mindannyiukat – köztük Fekete Lászlót – 11 órás maraton tárgyalást követően felmentette a terhükre rótt rendezavarás szabálysértése alól.

Fekete László kártérítési keresetét a Fővárosi Bíróság első fokon elutasította, azonban a fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla megállapította az emberi méltóság és személyes szabadság rendőri megsértését és ezért 500 ezer forint nem vagyoni kártérítés és kamatai összeget ítélt meg jogerős ítéletével a jogsértett részére.

Az ítéltábla megállapította, hogy akkor jogszerű egy rendőri intézkedés, ha indokolt, szükséges és arányos, ha nem ilyen, akkor a személyes szabadságot korlátozó intézkedés jogellenes és a rendőrség személyes szabadság megsértése miatt kártérítésre köteles. A rendőrség lett volna köteles azt bizonyítani, hogy a kényszerintézkedés indokolt volt, azaz Fekete László olyan magatartást tanúsított, amely szükségessé tette a rendőri intézkedést. A bíróság szerint kirívóan súlyos és jogállami normákkal ellentétes a rendőri eljárás, ha egy személyt nyomós és törvényes indok nélkül állítanak elő és vesznek őrizetbe egy mindenki által szabadon igénybe vehető közterületről. Az ítéltábla azt is rögzítette, hogy a Fekete Lászlóval szembeni rendőri intézkedések (előállítás, őrizetbe vétel) nyilvánvalóan jogellenesek voltak, a személyes szabadságát jogellenesen korlátozták, az emberi méltóságát sértették, mivel ő nem tüntetett, semmi törvénybe ütközöt nem tett, csupán egy közterületen tartózkodott egy magyar zászló közelében. Önmagában az, hogy egy közterületen egy magyar (jelen esetben középen lyukas) zászlóval álldogáló személy közelében történő tartózkodás önmagában nem alapozza meg bármely rendőri intézkedés szükségességét. A nemzeti lobogó közterületen való használata minden egyéb manifesztálódott demonstrációs cselekmény nélkül a Magyar Köztársaság nemzeti jelképeinek és a Magyar Köztársaságra utaló elnevezésnek a használatáról szóló 1995. évi LXXXIII. törvény 11. § (1) bekezdésében is védett módon történő kifejezése a nemzethez való tartozásnak, ahogy ez a világ sok más pontján is természetes.

A Legfelsőbb Bíróság mostani határozata az idén a második olyan felülvizsgálati ítélet, amely egyértelmű elvi iránymutatást ad a joggyakorlat és a jogsérelmet szenvedettek részére: a rendőrség köteles helytállni a működési körében emberi méltóságot és személyes szabadságot korlátozó jogellenes rendőri intézkedésekért szabálysértési eljárás esetén is.

Emlékezetes, hogy a Legfelsőbb Bíróság 2007. június 6-án hozott felülvizsgálati ítéletével hatályában a lényegét tekintve szintén fenntartott egy hasonló ügyben a BRFK-t az általa a 2004. május 23-án a budapesti Erzsébet téren fogatosított személyes szabadságot korlátozó intézkedéseivel (jogellenes előállítás és szabálysértési őrizet) okozott kár megtérítése iránti perben a szintén utóbb felmentett Kocsis Imre és három társa részére jelentős összegű kártérítés (72 órás őrizetért 700 ezer forint, közrehatás miatt csökkentve, 8 órás előállításért 500 ezer forint) megfizetésére kötelező jogerős ítéletet. Az Erzsébet téri ügyről részletek a Nemzeti Jogvédő Alapítvány honlapján az alábbi helyen olvashatók: http://nja.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=287&Itemid=55

A korábbi és a most kézbesített felülvizsgálati ítélet végképp eldöntötte a hazai joggyakorlatban azt, hogy a szabálysértés „gyanújával” elfogott, előállított és/vagy őrizetbe vett, de utóbb „felmentett” (ténylegesen eljárás megszüntetésre kerül sor a szabálysértési eljárásban a felelősség megállapíthatósága hiánya esetén), tehát így törvénytelenül fogva tartott áldozat részére kártérítés jár.

A mostani felülvizsgálati ítélet indokolásban különös figyelmet érdemel az, hogy a Legfelsőbb Bíróság egyet értett azon felperesi állásponttal, amely szerint nem szükséges a hátrányos életminőség változás tételes bizonyítása a személyes szabadság megsértése miatti polgári perekben, ha a per tárgya kártérítés is, ugyanis köztudomású tény az, hogy ha valakit a rendőrség elfog, és személyes szabadságában – szabálysértés hiányában – korlátoz (akár előállítás, akár őrizet formájában is) úgy az az életminőség hátrányos megváltozásával jár, súlyos hátrányt jelent a fogva tartott számára. A hatóság által alkalmazott szabadságkorlátozás az érintett személy életminőségét, emberi méltóságát, önbecsülését, társadalmi elfogadottságát köztudomásúan kedvezőtlenül érinti. A nem vagyoni kár mértékét ilyen esetben a bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel állapítja meg.

Az ítélet megállapítja, hogy a Kvassay-híd közelében tartózkodó személyek, köztük Fekete László tüntetés megkezdésére utaló magatartást fejtettek ki és rendőri felszólításra nem távoztak a helyszínről, ezért bár hatóság elé állításuk emiatt a Legfelsőbb Bíróság szerint indokolt volt, azonban szabálysértési őrizetbe vételük már jogellenesnek minősült szabálysértés hiányában. Ekkor még nem volt hatályos ugyanis a 2007. március 11-én hatályba léptetett, rendvédelmi szervek jogszerű intézkedésével szembeni passzív engedetlenséget büntető, egyébként alkotmányellenes szabálysértés. (Alkotmányellenesség utólagos megállapítása érdekében a Nemzeti Jogvédő Alapítvány idén májusban az Alkotmánybírósághoz fordult, részletek: http://nja.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=113&Itemid=35.)

A BRFK azáltal tanúsított felróható magatartást, hogy Fekete László előállítását és kihallgatását követően a rendelkezésre álló adatok ellenére nyilvánvalóan téves jogértelmezés eredményeként gyanúsította meg őt rendzavarás szabálysértésének elkövetésével és rendelt el miatt szabálysértési őrizetet. Ez az intézkedés nyilvánvalóan nem felelt meg a szükségesség és arányosság követelményének. A rendőrség vétlensége azon az alapon nem állapítható meg, hogy a helyszínen intézkedő rendőrök felróható magatartást nem tanúsítottak.

Érdekesség, hogy tavaly a Kvassay-hídi rendőri jogsértésekkel érintett további három személy is kártérítési pert indított a BRFK ellen, a mostani döntés fényében a perbeli egyezség megkötése a gesztenyés-kerti per rendezéséhez hasonló módon teljes mértékben indokolt, ebben a körben az érintettek készek az egyezségkötésre.

A Kvassay-hídi ügy további részletei a Nemzeti Jogvédő Alapítvány honlapján az alábbi helyen olvashatók: http://nja.hu/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=33&Itemid=79

Nemzeti Jogvédő Alapítvány

www.nja.hu